

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

Проект „Работодатели и синдикати от сектор Земеделие в диалог и действия за устойчиво управление на предизвикателствата и кризите в сектора“.

ДИСКУСИОНЕН ФОРУМ „Зелената сделка и сектор Земеделие – Коопериране vs Конфронтация“

ДЕЙНОСТИ по ЦЕЛ 3 „Информационна и медийна кампания за гражданско участие“

Резюме на Дискусионен форум – гр. Шумен

На 22.06.2023 се проведе първият дискусионен форум в рамките на партньорски проект за повишаване капацитета, участието и ефективността на социалните партньори при взаимодействие с администрацията в процеса на вземане на решения и изработване и прилагане на политики в сектора – BG05SFOP001-2.025-0166-C01 "Работодатели и синдикати от сектор Земеделие в диалог и действия за устойчиво управление на предизвикателствата и кризите в сектора". Проектът се финансира по програма „Добро управление“.

Целта на дискусионния форум е да информира на достъпен и ясен език обществеността за предизвикателствата на Зелената сделка и бъдещето на сектор Земеделие. Още по-важно е тези теми да се обсъждат в регионален аспект, с което да се повиши осведомеността на местните общности в регион Шумен и да се насърчава гражданското участие в политиките. Естествена е амбицията в разговора да се включат младите хора от региона. Така ще се осъществи свързването на тези общности в съвместни мрежи за устойчиво развитие в земеделието, с участието на работодатели, синдикати, общини и др. заинтересовани страни. Също така този форум е трибуна за представяне пред широк кръг заинтересовани лица проектът в неговата цялост и резултатите от проведените три тематични дискусии.

Чрез съвместни действия ще се повиши информираността и чувствителността на младите хора към възможностите и предизвикателствата в земеделието като бизнес и бързо променящия се свят. Сред основната **целева група** са граждани и млади хора, които днес живеят в дигитална среда и все по-често са изкушени от „зеления тренд“, вълнуват се от екологията, природосъобразен начин на живот, качество на храните, биоразнообразието и животните, респективно те са следващото поколение в земеделието. На форума са поканени и присъстват представители на областната управа и местната власт в Регион Шумен – кметове, общински съветници и представители на общините Каспичан, Нови пазар, Смядово, Каолиново, Никола Козлево, преподаватели и ученици и студенти от ШУ „Константин Преславски“, Професионалната гимназия по селско стопанство, журналисти от местното радио и телевизия, синдикалисти и работодатели, представители на местните инициативни групи МИГ.

Срещата в Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ бе организирана и проведена в хибриден формат и в нея участваха 34 активни граждани – представители на научната общност в сектора, на областната управа и местната власт, на медиите, синдикалисти, работодатели, ученици, студенти и други. Онлайн през Зуум се включиха партньорите по проекта и поканени говорители, свързани с програмните въпроси. Срещата се проведе в главния аудиториум на университета, визуализирана с банера на проекта. На всички участници бяха предоставени информационни и агитационни материали, свързани с темите и целите на проекта.

Форумът бе открит от организаторите на събитието – Радостин Павлов – председател на РС – КНСБ Шумен и Валентина Васильонова, председател на ФНСЗ-КНСБ.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

С приветствие към участниците от името на ректора и Зам. ректора на университета се обърна и **проф. д-р Цветеслава Иванова**, декан и преподавател във факултета по природни науки. Тя говори за предизвикателствата пред преподаватели и студенти, които се подготвят, за да посрещнат изискванията на Зелената сделка днес и утре и подчерта колко необходими и навременни са този тип информационни събития и отворени дискусии. Тя поздрави организаторите за интересния формат и подбор на участници в събитието, както и за готовността на Университета да сътрудничи и занапред в тази комуникация.

Сред гостите, уважили форума, бе и зам. областния управител на Шумен **г-н Христо Павлов**. Той също се обърна към форума с поздравителни думи и насърчи участниците за откровен разговор и отговорно поставяне на въпросите, които да имат пряк отглас в управленските решения на високо ниво.

След въвеждащата част ръководителят на проекта **В. Васильонова** представи същността на проекта, партньорството и целите и обясни защо мястото на тази среща е избрано в Шуменския университет. Васильонова и Р= Павлов говориха за същността, мястото и ролята на социалния диалог, социалните партньори и по-специално секторния социален диалог в сектор селско стопанство. Подчертано бе значението на гражданския и социалния диалог в условия на кризи, каквито през последните години се натрупват една след друга, а цената я плащат както винаги работещите и най-уязвимите слоеве в обществото.

Втората част от срещата обхваща двете основни теми: за „Социалното сътрудничество и колективното договаряне“ и за „Зелената сделка и сектор Земеделие“.

По темата за Социалното сътрудничество фокусът бе върху постиженията в колективното договаряне, реализирани пред последните години от ФНСЗ. Бяха посочени добрите практики и по-добри перспективи за работещите, постигнати в колективното договаряне и действащите колективни трудови договори, за които се бори синдиката. Добрите практики в силно фрагментирания сектор Земеделие са представени в информационна брошура, част от аналитичното изследване, което се провежда по проекта. Брошурата бе раздадена на участниците, а нейна дигитална версия е качена в сайта на ФНСЗ.

Въпреки добрите примери, в сектора все още се наблюдават задълбочаващи се разделения, угнетяващо ниски доходи за работниците и тежки условия на труд и пропуснати ползи за развитие на селските ни райони по достоен и модерен начин, които станаха обект на дискусия в залата. Посочени отново бяха демографската катастрофа, социалните ограничения, липсата на работна ръка, съмнителния ефект от огромното количество похарчени европейски земеделски субсидии в регионите и липсата на социална добавена стойност днес и тук. Хората продължават да търсят препитание сезонно или постоянно в чужбина, а младите не проявяват особен интерес към сектора като бизнес или място за кариера.

Госпожа Милена Недева, кмет на община Каспичан говори за усилията на местната власт да подкрепя фермерите и развива селското стопанство и съпътстващите го икономически дейности в общината, за да осигури качествен поминък и задържа населението тук. Тя подчерта с тревога, че законодателството и финансовите инструменти у нас все още не са пригодени към късите вериги на доставка, към дребните производители и пазари, към алтернативни бизнес инициативи, които са свързани с повишаване на нормата на кръговост на фермерската дейност и изрази увереност, че

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

точно зелената сделка ще даде възможност да се облекчат регулаторните рамки и да се разгърне този потенциал на общината и на сектора.

Господин Васил Тонев, председател на МИГ Нови Пазар-Каспичан, се включи в дискусиата представяйки работата на местната инициативна група, която е създадена още през 2007г., преминава през три програмни периода и е активно работеща и днес. Сред двата нейни стратегически приоритети са извеждане на туристически продукт, специфичен за региона и неговата богата история и развитие на земеделски и неземеделски бизнес с висока добавена стойност, с които ще се стигне до интегрирано териториално развитие на двете общини Нови пазар и Каспичан, но най-вече ще се създаде поминък за селските общности и хората в тях. Той уточни, че 50% от проекта е насочен за земеделие, включително и ремонт на инфраструктурата. Едно от големите предизвикателства си остава тежката административна процедура за кандидатстване за микрокредитиране, което спъва реализирането на иновативни идеи. Той призова организаторите тези проблеми на регионалната МИГ да стигнат до министерството на земеделието и до вземащите решение с апела, да се мисли за малкия работещ човек, който живее в периферията на страната.

Вход към темата за новите стандарти в сектора и обществото през зеления и цифровия преход направи В. Васильонова. Тя представи цифри и факти за работната сила в сектора към момента, за разделенията и дигиталните неравенства и безспорната необходимост от качествено нови знания и умения предвид този двоен преход. В дискусиата се включиха експертите от Бюрата по труда в община Каолиново и от Шумен, те говориха за недостига на квалифицирана, но и на ниско квалифицирана работна ръка за секторния регионален пазар на труда. Тук най-ценени и търсени са трактористите и комбайнерите, ветеринарните техници, особено по време на активния селскостопански сезон. Естествено стана дума и за сезонните работници от региона, които всяка година заминават за Франция, Германия, Дания, Белгия и пр. за прибиране на реколтата срещу далеч по-високи надници. В. Васильонова разказа за европейския проект на ФНСЗ и сродни синдикати от ЕФФАТ, с който са изработени информационни дигитални уеб базирани кратки видео клипове за условията на труд и живот за сезонни работници в 8 европейски страни в това число и на български език. Участниците си обещаха да се срещнат отново през октомври и февруари, за да представят на потенциални заинтересовани служби и работници детайлно тези материали и целия подход през уеб базирано приложение.

Тъй като в колективното договаряне е заложено стимулиране на повишаване квалификацията и преквалификацията, както и в контекста на Зеления и Цифров преход, **г-жа Светла Тонева**, експерт по професионално обучение и обучение на възрастни от КНСБ представи Европейската инициатива Година на професионалните умения както и подходящи национални инициативи за повишаване на дигитални умения и компетенции, с които и заетите в сектор Земеделие чрез ваучери за дигитални обучения ще могат да повишават безплатно своята квалификация, да надграждат знания и умения по дигитализация в бързо трансформиращия се свят на труда.

Интересна беше дискусиата с **директора и учениците** от професионалната гимназия по селско стопанство в Шумен – наред с предизвикателствата стана ясно, че младите хора, които избират земеделието за свой път правят избора съзнателно и от любов към земята и природата.

В допълнение и съвсем естествено представихме кампанията **"Мисли Зелено - действай Умно! Земята го заслужава!"** и темата за Кръговата икономика като част от биобазираното общество. Повишаването на информираността в тази посока представлява интерес за младите хора, които все повече обръщат внимание на начина по който се експлоатират природните ресурси и земеделските

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

ресурси и отпадъци. Добрите практики, чрез които може да се увеличи биоразнообразието в зеленчукопроизводството и да се подобри здравето на хората, предизвикаха интерес в аудиторията.

Госпожа Мирела Ганчева, еколог в община Смядово смая аудиторията с вдъхновяващи зелени инициативи, свързани с управлението на отпадъци, на привлекателна градска среда, социална свързаност и здравословен живот. Тя разказа за няколко различни проекти, които общината изпълнява в сътрудничество със своите граждани и активно включване на младите хора в екологични дейности. На домакинствата пилотно и безплатно са раздадени контейнери за домашно компостиране, организира се почистване, залесяване, оформяне на зелените площи в градински кътове, подобряване на градската среда. В града са осигурени и контейнери за текстил и дрехи, изграден е пункт за размяна на ненужни вещи, регулярно се провежда кампания за набиране на книги за фондовете в библиотеките в читалищата на общината, а за отказалите се от цигарите се дава допълнителен ден отпуск.

Към темата за „Зелената сделка и сектор Земеделие“ интересно представяне направи и **г-н Андрея Щерев**, председател на БАКИБ, който детайлно изложи ползите и перспективите от зелените работни места в агро-хранителните системи. Неговата теза бе ясна: зелените работни места представляват един от малкото подходи с приложимост в социалните, икономическите и екологичните измерения за справяне с някои от предизвикателствата за задържане на младите хора в селските райони. От решаващо значение е да се включат и овластят младите хора в зелените агро-хранителни системи и веригите за създаване на висока добавена икономическа и социална стойност. Отново бе подчертана огромна необходимост да се инвестира в умения, публични услуги, инфраструктура, и изграждане на капацитет, за да се създадат жизнени селски общности.

Г-н Щерев подчерта, че устойчивото управление и опазването на екосистемите и биоразнообразието има висок потенциал за създаване на работни места в областите на рехабилитация на земята, възстановяване на горите, борба с ерозията на почвата и насърчаване на екотуризма и агролесовъдството и др. Доказано е, че сектори като селското и горското стопанство, с по-ясна интегрираща връзка с природата, генерират повече работни места в зелената парадигма, отколкото обичайния бизнес.

Г-жа Антоанета Янчева, ст. експерт в Института по животновъдни науки в гр. Костинброд и доц. д-р **Николай Марков** от Института по планинско животновъдство в Селскостопанска академия говориха за жизненоважната връзка между науката и практиката в селското стопанство. Те споделиха техния опит от работата си с фермери и животновъди както в разработване и прилагане на иновативни модели услуги, така и в традиционни услуги за изследване на качеството на процесите, продукцията, храната във високотехнологични лаборатории и специалистите и учените. Те бяха единодушни, че зелен и цифров преход са невъзможни без тясна симбиоза между учени и практики и подчертаха значението на концепцията за „триъгълника на знанието“ – обмен на знания между бизнеса/фермерите, науката(ВУЗ и ССА/БАН) и научноизследователските институции, за да се насърчават иновациите, прогреса и социалното измерение за общността. Тяхната презентация предизвика огромен интерес в аудиторията и покана за интервю в местната телевизия.

В края на темата **г-жа Васильонова** резюмира състоянието на Земеделieto в двойния преход – виртуална и смесена реалности и представи списък с необходимите решения за социалните партньори, както и съответните заключения, изведени от тематичните дискусии по проекта. Тя увери участниците, че изводите и основните послания от тази дискусийна и информационна среща ще се

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

отразят в продуктите на проекта и представени в разговора с институции и вземащи решения по политики в сектора и обществото ни. Част от този списък включва:

- Зеленият преход и дигитализацията променят света ни – важно е да сме част от промяната. Селското стопанство е сред облагодетелстваните и с огромен потенциал сектори. Трябва да се възползваме проактивно от този потенциал.
- Младите са дигитални – възрастните не толкова – българската работна сила е възрастово критична и доходно ошетенa. Но има подходящи решения, те трябва да се изработват и провеждат заедно със синдикатите. Иновативни политики, включване на активни млади хора, Секторни фондове/схеми за обучение и квалификация.
- Промяна в броя и качеството на работните места и уменията ще има, а работниците трябва да се подкрепят в този преход чрез подходящи мерки. (опростени административни процедури, секторни фондове/схеми за обучение и квалификация, нови бизнеси, нови „зелени“ работни места и пр.)
- Цифровизацията, изкуствения интелект са плашещи, но са и предпоставка за по-добри условия на труд и по-добра безопасност за работниците.
- Рисковете и процесите трябва да се управляват съвместно от социалните партньори, граждански организации и институции чрез активен граждански и социален диалог.

Във финалната част на събитието отделихме време, за да обясним концепцията за устойчиво и зелено организиране на срещите и събитията по този проект, представено от **г-жа Светла Тонева**. Както е предвидено проектният екип ползва минимум хартиени носители, комуникацията и разпространението на информация се извършва главно по имейл, телефон и онлайн платформи. При организирането и провеждането на събития и срещи по проекта се използват само биоразградими продукти, както и се съблюдава ефективното и ефикасно ползване на ресурси и енергия, както и правилата за работа в безопасна и достъпна среда. По този начин проектът насърчава изграждането на обществена култура, която подпомага развитието на екологосъобразен труд, изграждане на по-конкурентоспособна нисковъглеродна икономика, в която ресурсите се използват по ефикасен и устойчив начин.

В края на срещата **г-жа Васильонова** изказа благодарност към домакините от Регионалния съвет в Шумен и награди г-жа Анета Денева, дългогодишен синдикален лидер в областта с плакет на ФНСЗ и стихосбирка, издадена от екип на федерацията. С подходящи награди бяха почетени и активните участници във форума за техния принос и задълбочено отношение към дискусиата ни. Срещата бе закрыта и естествено премина в задушевен неформален разговор и нетуъркинг-комуникация по време на коктейла.

30.06.2023, София

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

МИСЛИ ЗЕЛЕНО! ДЕЙСТВАЙ УМНО!
ЗЕМЯТА ГО ЗАСЛУЖАВА!

BG05SFOP001-2.025-0166-C01

Работодатели и синдикати от сектор Земеделие в диалог и действие за устойчиво управление на предизвикателствата и кризите в сектора.

ЕВРОПЕЙСКИ
ЗАРОДИТЕЛСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ЗА
УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

ФНСЗ

АЗП

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ
ЗА ОРГАНИЧНА И
БИОТЕХНОЛОГИИ